

<https://doi.org/10.15407/economyukr.2020.03.042>
УДК 339.72; 339.74

Є.В. РЕДЗЮК, канд. екон. наук, доцент,
с. н. с. сектору міжнародних фінансових досліджень,
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»,
вул. Панаса Мирного, 26, 01011, Київ, Україна,
e-mail: redzyuk@gmail.com,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5592-5121>

ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА КРАЇН G7 В УМОВАХ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Розглянуто сучасні особливості використання країнами G7 валютно-фінансової політики та її вплив на світову глобалізовану економіку. Показано, що основним інструментом валютно-фінансової політики залишається облікова ставка центрального банку, але в умовах глобалізації її роль як інструмента економічного зростання знижується і залежить від інших узгоджених торговельно-інвестиційних та протекціоністських заходів.

Ключові слова: валютно-фінансова політика; фінансова глобалізація; міжнародні економічні відносини; світова економіка.

У глобалізованій економіці фінансові системи країн світу є взаємопов'язаними, і навіть спалахи торговельно-економічної війни (2017—2019 рр.) не можуть суттєво знизити рівень інтеграції між національними економіками та їх фінансовими системами. При цьому існуюча міжнародна валютно-фінансова система має тісний зв'язок з міжнародним кредитним і міжнародним фондовим ринками, впливає на рівень економічної активності у світі й може значною мірою стимулювати або обмежувати торговельно-інвестиційні процеси. Оптимальне і своєчасне використання на національному рівні інструментів валютно-фінансової політики забезпечує продуктивне накопичення заощаджень, високі соціальні стандарти життя і стійкі темпи економічного зростання. Тому дослідження сучасних аспектів валютно-фінансової політики у світі, особливо в країнах, які мають найбільш розвинуті

Ц и т у в а н н я: Редзюк Є.В. Валютно-фінансова політика країн G7 в умовах негативно-го впливу глобалізації. Економіка України. 2020. № 3. С. 42—53. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2020.03.042>.

валютно-фінансові ринки і емітують найбільш популярні у світі резервні вільноконвертовані валюти (до них належать країни G7), є актуальним і необхідним для формування цілісного уявлення про сучасні механізми та інструменти валютно-фінансової політики, а також ризики фінансової глобалізації для національної економіки.

Аналізом і розробкою цієї проблематики займаються такі вчені, як Т. Богдан, В. Геєць, О. Борзенко, В. Клінов, Я. Лексютіна, З. Луцишин, В. Сіденко, Дж. Стігліц, О. Шаров та інші. Їх наукові розробки містять значні напрацювання щодо впливу глобалізованої фінансової системи на структурні зрушення в економіках країн світу (Т. Богдан [1], В. Геєць [2], В. Сіденко [3]); крім того, значну увагу приділено формуванню сучасної глобалізованої валютно-фінансової архітектури і міжнародним валютно-фінансовим війнам (О. Шаров [4], З. Луцишин [5], Дж. Стігліц [6]). Отже, всі ці дослідження є базою для подальшого з'ясування особливостей використання країнами G7 валютно-фінансової політики під дією негативних проявів сучасних процесів дестабілізації і деглобалізації у світовій економіці.

З огляду на це, **мета статті** — дослідити фінансово-економічний стан країн G7, виявити механізми та інструменти валютно-фінансової політики цих країн для стабілізації економічного становища і подальшого зростання, а також визначити вплив цих процесів на українську фінансово-економічну систему.

На сучасному етапі розвитку країн G7 активне використання інструментів валютно-фінансової політики здійснюється всіма її членами. Це обумовлено тим, що валютно-фінансова політика миттєво впливає на сучасні глобалізовані торговельно-економічні та геополітичні відносини. Так, китайський юань рекордно девальвував до американського долара, сягнувши позначки 7 юанів за 1 дол. У відповідь провідна країна G7 — США — через рішення своєї Федеральної резервної системи (ФРС) також оперативно низила на 0,25% облікову ставку — до 2—2,25% (рівень ставок у США до цього моменту (31 липня 2019 р.) не змінювався з 2008 р.), а згодом, 18 вересня 2019 р. — до рівня 1,75—2% (рис. 1).

З рис. 1 видно, що більшість країн G7 мають значно нижчі облікові ставки (станом на II півріччя 2019 р. — на рівні від -0,10% до 1,75%) на відміну від Китаю (4,35%). При цьому в останні 15—20 років зростання ВВП у Китаї здійснюється більш динамічними темпами (на рівні 6,5—12%), що дає підстави стверджувати про неочевидність прямої залежності економічного зростання від зниження облікових ставок центральних банків. Крім того, девальвація юаня до долара США відбувається не за рахунок маніпулювання обліковою ставкою, а регулюється здебільшого ринковими настроями китайських виробників (їх потребою у валютних ресурсах) та політикою уряду і Народного банку Китаю (НБК). Таким чином, режими покращення торговельно-економічних позицій за рахунок валютно-фінансової політики різняться в країнах G7 і Китаї. Починаючи з 2016 р. найнижчі облікові ставки були в Японії (-0,10%) та Європейського центрального банку (ЄЦБ) (0%). При цьому значного економічного поживлення в даних країнах світу за рахунок цих заходів не спостерігається: в Японія зростання ВВП стано-

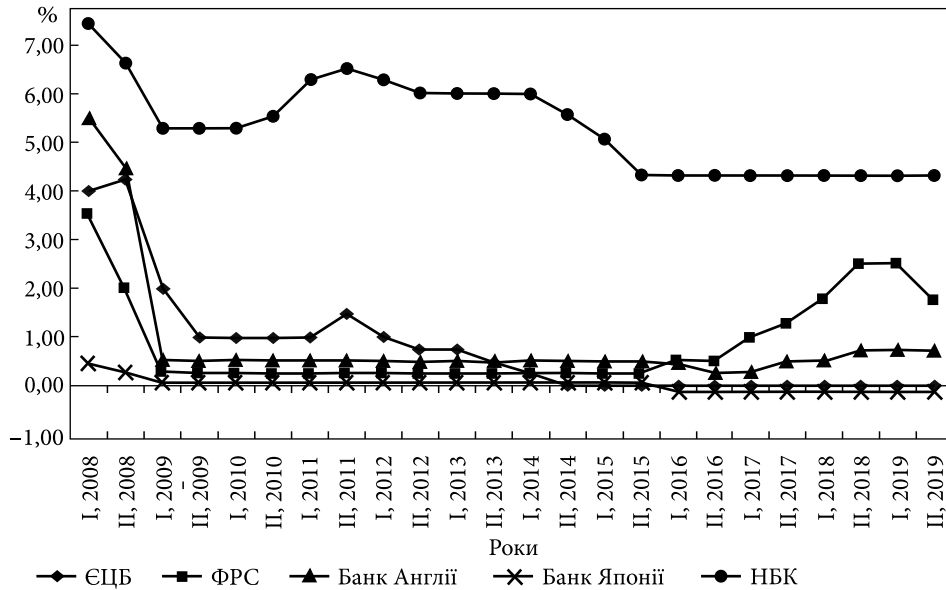

Рис. 1. Облікові ставки центробанків провідних країн G7 і Китаю. I і II означають, відповідно, перше і друге півріччя

Джерело: Текущие ставки центральных банков мира [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://ru.investing.com/central-banks/>; Ключевые ставки центральных банков // МФД-ИнфоЦентр [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://mfd.ru/calendar/rates/>.

вило у 2016 р. 0,6%, у 2017 р. — 1,9%, у 2018 р. — 0,8%; країни єврозони демонстрували зростання ВВП у 2016 р. на рівні 1,9%, у 2017 р. — 2,5%, у 2018 р. — 1,9%¹.

На наш погляд, політика наднизьких облікових ставок без інших дієвих і комплексних стимулюючих заходів у сучасних умовах приречена на незначний або обмежений позитивний ефект. До комплексних стимулюючих заходів можна віднести: посилення самодостатності внутрішнього ринку, доступність до фінансових ринків та їх інструментів, сприяння інноваціям, пільгове кредитування зовнішньоекономічної діяльності, адміністративні заходи щодо підвищення продуктивності праці та автоматизації виробництва, стимулювання освітніх заходів, спрямованих на креативність і підприємливість у населення, введення гнучкої політики обмежень і надання преференцій в експортно-імпорتنих операціях, заощаджувальні та екологічні заходи щодо використання енергетичних ресурсів тощо. Але навіть запровадження цих заходів не дає ключових переваг в умовах сучасної істотної міжнародної та регіональної конкуренції. Особливо це проявляється в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні між Японією, Китаєм та Південною Кореєю. Всі ці країни застосовують механізми комплексного стимулювання економіки одночасно, і тільки Китай, який використовує їх більш централізовано і стратегічно вивірено, дістає перевагу в динамічному економічному

¹ Gross Domestic Product of countries [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://countryeconomy.com/gdp/japan>; <https://countryeconomy.com/gdp/euro-zone>.

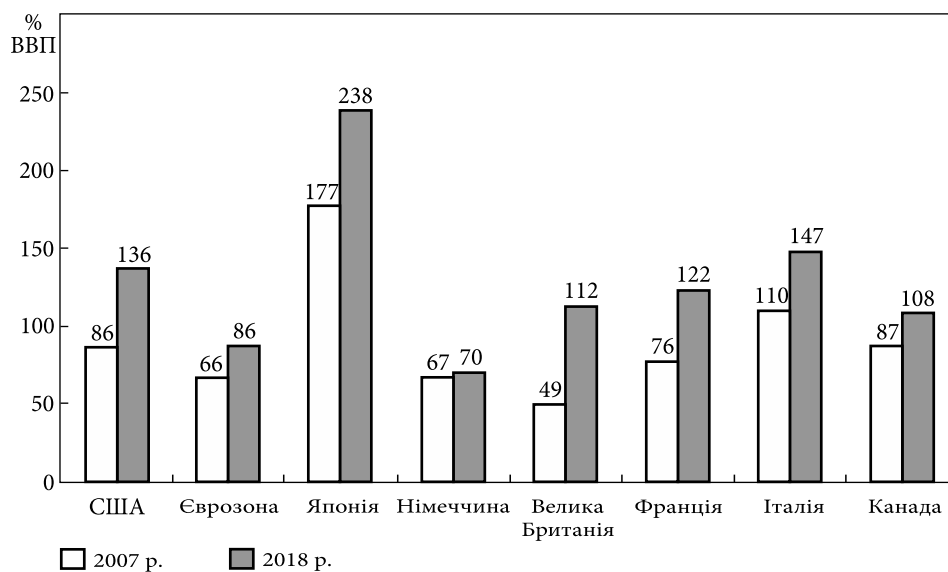

Рис. 2. Державний борг країн G7 у 2007 і 2018 рр.

Джерело: General government debt Total / OECD Data [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://data.oecd.org/gga/general-government-debt.htm>.

зростанні. При цьому він має значні дешевші й дисциплінованіші людські ресурси; володіє потужною виробничою і науково-технічною базою, величезним за потенціалом внутрішнім ринком, тому й демонструє кращі показники зростання ВВП².

ЄЦБ у своїй політиці націлений у першу чергу на забезпечення цінової стабільності й стійкості. Але незадовільний стан економічного відновлення після кризи 2008—2009 рр. у країнах ЄС зумовив нові пріоритети, пов'язані з проведенням більш м'якої грошово-кредитної політики, тому він знизив базову ставку рефінансування з 4,25% (станом на 8 жовтня 2008 р.) до 0% (на сьогодні). ЄЦБ також використовує й інші комплексні інструменти активізації бізнес-процесів за рахунок цільових фондів і програм Європейської комісії. При цьому таке стимулювання в ЄС та Японії призвело до істотного збільшення рівня державного боргу. Так, у Японії станом на кінець 2018 р. він дорівнював 238,2% ВВП, по країнах ЄС сукупний борг також зріс з 66% у 2007 р. до 86% на кінець 2018 р. Наведені дані свідчать про прямий вплив валютно-фінансової політики на борговий стан країн. Активізація фінансового стимулювання економіки після кризи 2008—2009 рр. та зниження облікових ставок центральних банків країн G7 призвели до відчутного нарощування боргів у цих країнах (рис. 2) [7].

З рис. 2 видно, що рівень державного боргу у ВВП серед країн G7 значно зріс за період 2007—2018 рр. Найбільш відчутним це зростання було у США (+50%), Італії (+37%) та Японії (+61%). Також суттєво наростили борг Фран-

² Японія: в пошуках нових драйверів росту // Бюлетень о текущих тенденциях мировой экономики. — 2019. — № 40 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ac.gov.ru/files/publication/a/20425.pdf>.

ція (+46%) та Велика Британія (у 2,3 раза), і тільки Німеччина залишилася майже на тих самих рівнях. Збільшився і загальний рівень державного боргу у світі — до 225% ВВП, що разом із зростанням у разі інших фінансових інструментів (деривативів, криптовалюти) та їх відокремленістю від реального економічного сектору є тривожною тенденцією, яка може спровокувати наступну кризу. При цьому, на нашу думку, на відміну від попередньої кризи (2008—2009 рр.), де слабкою ланкою виступила банківська система, в існуючих умовах відокремлені від реального сектору фінансові ресурси можуть розбалансувати реальний сектор економіки, отже, слабкою ланкою виступатимуть державні регулятори, які не матимуть відповідних інструментів і процедур стерилізації кризових проявів в економіці. Так, на даний момент у більшості країн світу з метою активізації бізнес-процесів діють рекордно низькі облікові ставки (на рівні 0—2,5%), що зумовлено різними стимулюючими урядовими програмами. Проте в цілому такі заходи не трансформуються в стабільні показники зростання, при цьому посилюються фрагментація і депозиціювання національних ринків, державний борг країн G7 істотно нарощується без явного поживлення економічних процесів і збільшення ВВП. Таким чином, у разі настання чергової повномасштабної світової фінансово-економічної кризи ефективних інструментів для виходу з неї майже не буде, оновлене зростання може не відбутися швидко і системно.

Незважаючи на ускладнення в застосуванні фінансових інструментів для поживлення економічного зростання, валютно-фінансова політика в розвинутих країнах залишається провідним інструментом домінування на глобалізованих товарних ринках. Так, за логікою Президента США Д. Трампа, «сильний» американський долар заважає потужніше розвивати власну економіку. Для зростання внутрішнього виробництва і витіснення імпортерів необхідно мати менш «сильний» долар. Водночас долар, що слабшає, означатиме початок втрати ним статусу світової резервної валюти. Одним із ключових інструментів, здатних регулювати цей баланс, є базова ставка ФРС. Висока ставка ФРС уповільнює зростання економіки США, але для валюти, яка виступає міжнародною розрахунковою одиницею для більшості країн світу, це, навпаки, позитивно. Тому її істотне зниження зменшує привабливість широкого спектра номінованих у доларах США фінансових активів і самого американського долара як засобу накопичення. Таким чином, ФРС має, з одного боку, проводити обережну політику, стимулюючи економічні процеси і знижуючи рівень безробіття в США, а з іншого — не втрачати глобальної інвестиційної привабливості долара як засобу накопичення і обміну на міжнародному рівні.

М'яку монетарну політику продовжує активно проводити і Європейський центральний банк. Рада керуючих ЄЦБ 12 вересня 2019 р. прийняла рішення щодо трьох своїх ключових ставок:

- 1) зниження процентної ставки за депозитами овернайт (deposit facility) на 10 процентних пунктів — до -0,5%;
- 2) залишення незмінними ставок за головними операціями рефінансування (main refinancing operations);
- 3) залишення незмінними ставок за кредитами овернайт (marginall ending facility) — на рівнях, відповідно, 0 і 0,25%.

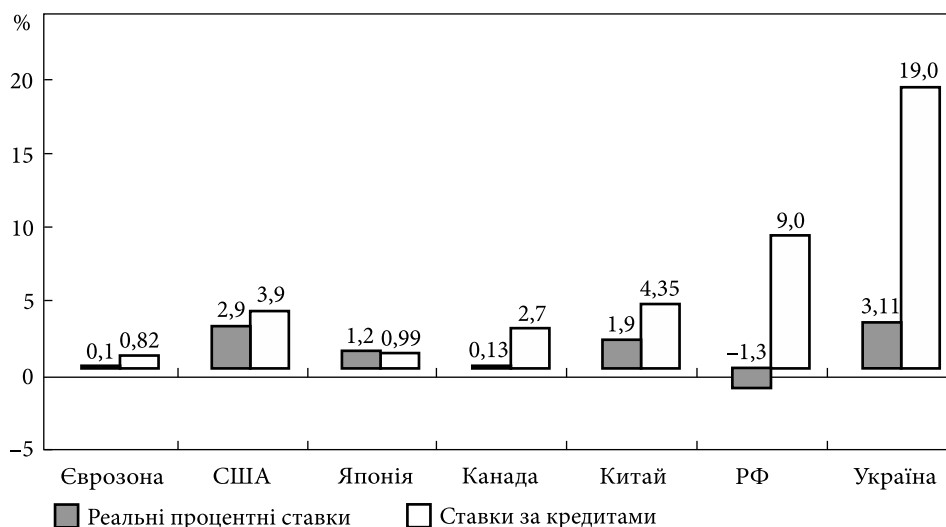

Рис. 3. Реальні процентні ставки і ставки за кредитами для нефінансового сектору в країнах G7, Китаї, РФ та Україні (станом на 2018 р.)

Джерело: European commission [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro_en; Кноета / Мировой атлас данных [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://knoema.ru/atlas/>.

Це означає, що ставки овернайт міжбанківського ринку коливатимуться в діапазоні від $-0,5$ до $-0,25\%$. Крім того, з 1 листопада 2019 р. започатковано Програму викупу активів (Asset Purchase Programme (APP)) на суму 20 млрд. євро; триватиме і Програма структурної підтримки банків, що кредитує реальний сектор (Targeted Longer-term Refinancing Operations (TLTRO III) — Цільові довгострокові операції рефінансування)^{3,4}.

Крім того, з 2016 р. ЄЦБ запровадив мінусові ставки за своїми довгостроковими механізмами рефінансування. Комерційні банки ЄС не платять проценти регулятору за взятий у нього кредит, а навпаки, ЄЦБ доплачує їм, якщо вони направляють отримані ресурси у відповідно визначені сектори економіки. При цьому і в країнах ЄС, і в Японії, яка також використовує схожі підходи до стимулювання своєї економіки за рахунок державно-фінансового стимулювання інвестицій в останню, інфляція характеризується низькими контрольованими рівнями, а кредитування бізнес-середовища та іпотеки відбувається під найнижчі проценти у світі (рис. 3). Це обумовлено тим, що грошово-кредитні та фіскальні заходи, бюджетне стимулювання та чітко розрахована політика зборів і видатків бюджету доповнюють і одночасно коригують макроекономічну стійкість. При цьому Центральний банк Японії прямо підпорядковується Міністерству фінансів Японії, і його регу-

³ The ECB cuts interest rates and restarts quantitative easing [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.economist.com/news/2019/09/12/the-ecb-cuts-interest-rates-and-restarts-quantitative-easing>.

⁴ ECB Press Conference 12 September 2019 / European Central Bank [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?v=WrwQSF_e_Dlo&feature=youtu.be&fbclid=IwAR06fUmlodfqwy7Veub_CbIQ9tsZ90kPADlN2xOyMFAfk8yyXJdtfiSMys.

лювання здійснюється відповідно до визначеної політики уряду для забезпечення цільових макроекономічних показників. З 2016 р. ЄЦБ також активно запроваджує різні механізми стимулювання економіки в контексті формування єдиного фінансового союзу ЄС. Усі ці заходи приводять до такого глобального явища, як зниження інфляції в розвинутих країнах і країнах, що розвиваються.

З рис. 3 видно, що, вдало оперуючи інструментами фінансово-інвестиційного стимулювання і кредитування економіки, країни G7 мають значну перевагу над країнами, що розвиваються, і особливо над такими державами, як Україна. В умовах високої очікуваної інфляції, політичних, макроекономічних та інших ризиків вітчизняні підприємства не можуть бути конкурентоспроможними на світовому рівні; навіть розрив з Російською Федерацією є значним і сягає 10%. У цілому така процентна політика НБУ і макроекономічна, фіскальна та бюджетна політика Міністерства фінансів України відчутно пригальмовують розвиток вітчизняного підприємницького середовища.

На відміну від України, у розвинутих країнах світу і країнах, що розвиваються, усі наведені заходи валютно-фінансової політики мають на меті сприяти основному ядру країн G7 з ЄС — внутрішньому зростанню вітчизняних виробників, підвищенню вартості імпорту, активізації бізнес-процесів на зовнішніх ринках за рахунок дешевшої цінової пропозиції. У цьому контексті ставки ФРС є ще відносно високими порівняно з країнами ЄС, але США, враховуючи статусність своєї валюти для світу (62—68% міжнародних розрахунків здійснюються в доларах), поки що планують не знижувати ставки, а ввести додаткові мита в розмірі 10% на товари з Китаю сумарною вартістю 300 млрд. дол. У відповідь Китай збирається відмовитися від імпорту сільськогосподарської продукції з США. Народний банк Китаю не змінює ставку в 4,35% з 24 жовтня 2015 р., фокусуючись на експансійній торговельно-промисловій політиці та поширюючи свій вплив на країни, що розвиваються, і країни з ринками, що формуються. Зазначимо, що зростання ВВП у країнах євросони у 2018 р. становило лише 1,9%, у США — 2,9%, у Китаї — 6,6%, а це свідчить, що політика «слабких» валют і дешевого кредитування не завжди дає позитивний сигнал для місцевих бізнес-структур і не завжди сприяє сталому зростанню [8].

Країни ЄС мають найменші темпи економічного зростання серед найвпливовіших економічних центрів світу. Визначальні для ЄС країни G7 — ФРН, Франція та Італія — продемонстрували у 2018 р. зростання ВВП, відповідно, на 1,4, 1,7 і 0,9%. У цьому контексті виділяються слова Президента Франції Е. Макрона з його промови на щорічній дипломатичній конференції щодо ринкової економіки та фінансіалізації глобальних економічних відносин: «Ця ринкова економіка, яка була придумана в Європі і для Європи, за останні десятиліття поступово збилася зі шляху. Перш за все, у ній відбулася глибока фінансіалізація, що лежала в основі сформованої нами рівноваги ринкової економіки — у деяких теоріях відзначалася навіть соціальна ринкова економіка, яка стала економікою накопичувального капіталізму. В її рамках фінансіалізація і технологічні перетворення привели до зосередження великих багатств у руках «чемпіонів», тобто таланови-

тих людей у наших країнах, а також добилися успіхів великі метрополії та надпотужні країни в процесі фінансової глобалізації. Як впливає з теорії порівняльних переваг, <...> ринкова економіка донедавна забезпечувала розподіл багатств і чудово працювала протягом десятиліть, добившись небувалого в історії людства звернення: сотні мільйонів людей по всьому світу змогли вибратися з бідності. Тепер процес повернувся назад і веде до нерівності, з якою більше не можна миритися. Ми відчуваємо це в нашій економіці» [9].

На наш погляд, це означає, що в ЄС почали відчувати кризу асиметричності розподілу багатств серед населення, існує значна кількість людей, які не можуть себе реалізувати в сучасній ринковій економіці. Вплив біженців і бідних верств населення стає дедалі відчутнішим для політичних, економічних і соціальних процесів, що в цілому дестабілізує сучасну Європу і не сприяє її стійкому зростанню. Крім того, насичення каналів економіки «дешевими грішми» все одно має проциклічний і проспекулятивний характер, коли наявні кошти ефективно не розподіляються серед підприємницьких структур, які набирають і навчають персонал, створюють нову і цікаву споживачам продукцію, а в основному переходять у фінансовий сектор, на торгові майданчики різних активів і сприяють необґрунтованим, волатильним коливанням або дестабілізації фінансових, товарних і фондових ринків.

Голосування громадян Великої Британії за вихід з ЄС, на нашу думку, також вплинуло на активізацію країнами ЄС використання інструментів валютно-фінансової політики, оскільки Brexit, безсумнівно, проявився у дестабілізації фінансових ринків країн ЄС, позначився на обмінних курсах і перспективах інвестиційно-економічного співробітництва у межах європейського регіону. Провідні аналітики очікують, що Велика Британія може зазнати економічного падіння, девальвації фунта стерлінгів, зatoryжної (на 10—15 років) фінансово-економічної кризи, а в короткостроковому періоді — дефіциту товарів при виході з угоди без взаємних домовленостей. Для країн ЄС Brexit також є суттєвим викликом, який посилив кризу довіри між різними країнами чи групами країн ЄС. Тому доцільною була б нова стратегія розвитку для країн ЄС на основі спільних оновлених цінностей і правил, здатних забезпечити гармонійніше і стійкіше соціально збалансоване зростання. При цьому ЄЦБ намагається за допомогою «м'яких» інструментів фінансово-валютної політики поживавити бізнес-процеси і зменшити негативні наслідки Brexit.

Сучасні заходи валютно-фінансової політики мають на меті сприяти внутрішньому зростанню вітчизняних виробників, підвищенню вартості імпорту, активізації бізнес-процесів на зовнішніх ринках за рахунок дешевшої цінової пропозиції, але їх застосування спричиняє швидку реакцію з боку інших впливових регіональних центрів світу, тому в цілому відзначається дестабілізація від впровадження таких заходів, пригальмовується міжнародна торгівля і знижуються обсяги світової економіки. Бажання кредитувати власного товаровиробника дешевшим фінансовим ресурсом і знижувати курс національної валюти відносно інших резервних валют у сучасних умовах призводить не до експансії, а до посилення валютно-фінансових

війн, деглобалізаційних процесів та переорієнтації на розвиток і розширення внутрішнього самодостатнього ринку.

У цьому контексті Україні потрібно враховувати наявні світові тенденції і гнучкіше реагувати на існуючі виклики, пристосовуючи власну валютно-фінансову політику до потреб вітчизняної економіки. Вітчизняній економіці необхідно суттєво посилити інституції для їх спільної продуктивнішої діяльності, що в цілому формувало б комплексність у впливі на економіку через взаємоузгоджені заходи валютно-фінансової, кредитної, боргової, бюджетно-фіскальної політики. На жаль, НБУ, Міністерство фінансів України, Фіскальна служба України, Державна казначейська служба, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України діють без взаємодії, спільних пріоритетів і чітко визначеної довгострокової соціально-економічної стратегії сталого розвитку. Кожна інституція використовує притаманні їй інструменти на власний розсуд і своє тактичне бачення, але в умовах глобалізації такі підходи роблять фінансовий сектор і соціально-економічну сферу вразливими до зовнішніх викликів. Зокрема, у 2019 р. в Україні спостерігалася така ситуація: на казначейському рахунку є значні залишки, при цьому ряд державних програм пріоритетного розвитку не виконується, одночасно Міністерство фінансів України розміщує значні суми ОВДП під найвищі проценти у світі, а НБУ при цьому різко зміцнює курс гривні й тримає надвисокі облікові ставки. Підприємницький сектор на такі підходи реагує наднизькими темпами зростання.

Глобальні виклики формують серйозні ризики для економіки України внаслідок нераціональної структури виробництва і, відповідно, експорту, що не забезпечує збалансованого і сталого розвитку в найближчому майбутньому. Зміна парадигми розвитку української економіки може відбутися лише через гнучке реагування і пристосування до світових тенденцій завдяки розвитку сучасних високотехнологічних виробництв, участі в глобальних ланцюжках доданої вартості та за системного зростання в експорті частки продукції з більш високою доданою вартістю. Тому, на наш погляд, Україна потребує збалансованої та комплексної соціально-економічної стратегії, яка б включала конкретні проміжні й кінцеві цільові показники, взаємопов'язані для цього заходи з визначенням ресурсів на найбільш пріоритетні сфери розвитку [4; 10].

Враховуючи те, що Україна — невелика відкрита сировинно орієнтована країна, її економічне зростання не можна стимулювати надмірними монетарними заходами на рівні з розвинутими країнами G7. Приклади Чилі (1970—1973 рр.), Перу (1985—1990 рр.), Аргентини (2003—2015 рр.), Венесуели (з 1999 р.) показують, що без стратегії, цільових програм, чіткого розподілу ресурсів у найбільш продуктивні сектори економіки, які зменшують примітивність, структурну незбалансованість і самодостатність економіки, втрачається контроль над інфляційними процесами, знецінюється національна валюта і відбувається реальне падіння доходів населення. Усе це призводить до гіперінфляції та економічних потрясінь. Отже, для України надважливим завданням є формування соціально-економічної стратегії розвитку з її наповненням реалістичними програмами стимулювання економіки, без популізму, на основі концепції, згідно з якою кожна гривня державних

інвестицій має формувати 1,15—2 грн. доходу громадян або знижувати існуючі непродуктивні витрати. Крім того, різкі валютні коливання також не сприяють довірі до економіки України та її національної валюти (заощадження швидко переводять у інші вільноконвертовані валюти; з'являється націнка за коливання курсу; істотно знижується інвестиційна активність; банки працюють в обмінно-спекулятивному, а не в кредитно-інвестиційному сегменті). Це зумовлює впровадження стратегічно більш виваженої валютної політики, з оперативним реагуванням НБУ на ринкові «провали». Відповідальна співпраця НБУ з іншими державними органами влади у питаннях досягнення цільових показників соціально-економічного розвитку виступає запорукою успіху для реалізації заходів сталого соціально-економічного розвитку України [11; 12; 13].

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що країни G7, програючи економічну конкуренцію Китаю та іншим країнам, що розвиваються, активно використовують валютно-фінансову політику для покращення власних позицій, але в цілому це дестабілізуюче впливає на світ, оскільки глобальна економіка має усталені економічні ланцюги вартості, взаємопов'язані по всьому світу. При цьому Китай і країни, які розвиваються (G20), інституційно готові до оперативної протидії цим заходам, що в цілому погіршує стан глобального економічного співробітництва і торгівлі. Україні, з огляду на наявні тенденції, також потрібно оперативно змінювати свої інституції так, щоб вони могли протидіяти сучасним викликам і мали кращі перспективи для власного конкурентоспроможного підприємництва на базі відповідної стратегії соціально-економічного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Богдан Т. Глобальні умови та внутрішні ризики функціонування валютно-фінансової сфери України // *Фінанси України*. — 2017. — № 1. — С. 52—74.
2. Геєць В. Макроекономічна оцінка грошово-кредитної та валютно-курсової політики України до і під час фінансової кризи // *Економіка України*. — 2009. — № 2. — С. 5—23.
3. Сіденко В. Глобалізація — європейська інтеграція — економічне розвиток: українська модель. — В 2 т. — Т. 1: Глобалізація і економічне розвиток. — К. : Фенікс, 2008. — 376 с.
4. Шаров О. Монетарні та валютні війни як інструмент економічної політики // *Вісник Національного банку України*. — 2013. — № 10. — С. 12—19.
5. Луцишин З.О. Тенденції світового фінансового ринку, економічна криза та інтеграційний курс України // *Фінансовий ринок України*. — 2008. — № 11 (61). — С. 6—11.
6. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар; [пер. з англ. А. Іщенко]. — К. : Академія, 2003. — 252 с.
7. Пищик В., Кузнецов А., Алексеев П. Европейский экономический и валютный союз: 20 лет спустя // *Мировая экономика и международные отношения*. — 2019. — Т. 63. — № 9. — С. 76—85.
8. Стаханова А. Взаимная вражда // *LENTA.RU: Экономика*. — 2019. — 19 августа [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://lenta.ru/articles/2019/08/19/china_vs_us/.

9. *Macron E.* Discours du Président de la République à la conférence des desambassadeurs et des ambassadrices de, 27.08.2019 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2019/08/27/discours-du-president-de-la-republique-a-la-conference-des-ambassadeurs-1>.
10. *Ершов М.* Перспективы экономического роста в России на фоне низкой инфляции // *Мировая экономика и международные отношения.* — 2019. — Т. 63. — № 8. — С. 29—38.
11. *Редзюк Є.* Трансформація фінансово-економічних відносин у світі в період нестабільності / *Теорії мікро-макроекономіки* : зб. наук. праць. — 2010. — Вип. 35. — С. 35—40.
12. *Редзюк Є.* Фінансовий ринок та інвестиційні процеси в Україні: досягнення, проблеми та перспективи розвитку // *Економіст.* — 2016. — Вип. 6. — С. 9—15.
13. *Моисеев Р.* Хайп вокруг (не)денежной (не)теории // *Вопросы экономики.* — 2019. — № 9. — С. 112—122.

Стаття надійшла 10.02.2020

REFERENCES

1. Bohdan T. Global conditions and country specific risks for functioning foreign exchange and financial sectors in Ukraine. *Finance of Ukraine*, 2017, No. 1, pp. 52—74 [in Ukrainian].
2. Heyets V. The macroeconomic assessment of Ukraine's monetary and currency exchange policy before and during the financial crisis. *Economy of Ukraine*, 2009, No. 2, pp. 5—23 [in Ukrainian].
3. Sidenko V. Globalization — European Integration — Economic Development: Ukrainian Model. Vol. 1: Globalization and Economic Development. Kyiv, Phoenix, 2008 [in Russian].
4. Sharov O. Monetary and currency wars as an instrument of economic policy. *Visnyk of the National Bank of Ukraine*, 2013, No. 10, pp. 12—19 [in Ukrainian].
5. Lutsyshyn Z. Global financial market trends, economic crisis, and Ukraine's integration course. *Financial Market of Ukraine*, 2008, No. 11 (61), pp. 6—11 [in Ukrainian].
6. Stiglitz J. Globalization and Its Discontents. Kyiv, Academia, 2003 [in Ukrainian].
7. Pishchik V., Kuznetsov A., Alekseev P. European Economic and Monetary Union: 20 years after. *World Economy and International Relations*, 2019, Vol. 63, No. 9, pp. 76—85 [in Russian].
8. Stakhanova A. Mutual hostility. *Lenta.RU*, in: Economics. August 19, 2019, available at: https://lenta.ru/articles/2019/08/19/china_vs_us/ [in Russian].
9. *Macron E.* Discours du Président de la République à la conférence des desambassadeurs et des ambassadrices de, 27.08.2019, available at: <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2019/08/27/discours-du-president-de-la-republique-a-la-conference-des-ambassadeurs-1> [in French].
10. *Ershov M.* Russian economic prospects with low inflation. *World Economy and International Relations*, 2019, Vol. 63, No. 8, pp. 29—38 [in Russian].
11. *Redziuk Ye.* Transformation of financial and economic relations in the world in times of instability, in: *Theories of Micro-Macroeconomics*, 2010, Iss. 35, pp. 35—40 [in Ukrainian].
12. *Redziuk Ye.* Financial markets and investment in Ukraine: achievements, problems and prospects. *Economist*, 2016, Iss. 6, pp. 9—15 [in Ukrainian].
13. *Moiseev R.* Hype around (non)monetary (non)theory. *Economic Issues*, 2019, No. 9, pp. 112—122 [in Russian].

Received on February 10, 2020

Yevhenii Redziuk, PhD (Econ.), Associate Professor,
Senior Researcher of the Sector of International Financial Research,
Institute for Economics and Forecasting of the NAS of Ukraine,
26, Panasa Myrnoho St., Kyiv, 01011, Ukraine

MONETARY AND FINANCIAL POLICY OF THE G7 COUNTRIES
IN THE CONTEXT OF THE NEGATIVE IMPACT OF GLOBALIZATION

At the present stage of development of the G7 countries, the active use of monetary and financial policy instruments is carried out by all its members. This is due to the fact that monetary and financial policy has an immediate impact on modern globalized trade, economic and geopolitical relations. The optimal and timely use of monetary policy instruments at the national level ensures the productive accumulation of savings, high social standards of living and sustainable economic growth. The complex stimulus measures used by the monetary and financial policy include: strengthening of internal market self-sufficiency, access to financial markets and their instruments, promotion of innovations, preferential lending to foreign economic activity, administrative measures to increase labor productivity and production automation, promotion of educational measures aimed at developing creativity and entrepreneurship in the population, introducing a flexible restriction policy and giving preferences in export-import operations and so on. But even these measures do not give key benefits in today's context of increasing international and regional competition; only China wins the most, and G7 countries have seen a rise in government debt and slow growth. The development of crises in the global economy will significantly limit the instruments of state stimulation of the economy in the G7 countries. In addition, they keep discount rates low to activate the business sector.

In the current geopolitical and geo-economic context, Ukraine's financial sector and socio-economic sphere are vulnerable to external challenges. Changing the paradigm of the Ukrainian economy development can be ensured only through flexible response and adaptation to global trends, through the development of modern high-tech industries, participation in global value chains and implementation of own, balanced and integrated socio-economic development strategy.

Keywords: *monetary and financial policy; financial globalization; international economic relations; world economy.*